

A fény játéka

Botos Péter munkáiról

*Mert az üveg helyébe berill került s kristályok,
a nap gyönyörű fénye rajta úgy sziporkázott,
hogy ki az ablak mesteri indáit
sokáig nézte, könnyen elveszíthette a szeme világát is.
Albrecht von Scharfenberg: Az ifjabb Tituel*

Botos Péter üvegszobrai természetük szerint ellenállnak az értelmezésnek; felkínálják magukat a tekintetnek, de – ahogy az üveg a fényt – megtörik, visszaverik és átengedik magukon, azaz tulajdonképpen elkerülik, hogy szilárd tárgyként jelenjenek meg. Maguk helyett a fényt mutatják be, annak játékát, változékonyságát és bizonyos esetben hiányát, ahogy az árnyékok éles kontrasztjában jelentkeznek. A szemlélőnek kifejezetten meg kell magát erőltetnie, hogy a tárgyat magát próbálja meg látni, ami persze önmagában lehetetlen: sohasem a dolgot magát, hanem mindig a visszavert fénysugarakat látjuk.

90

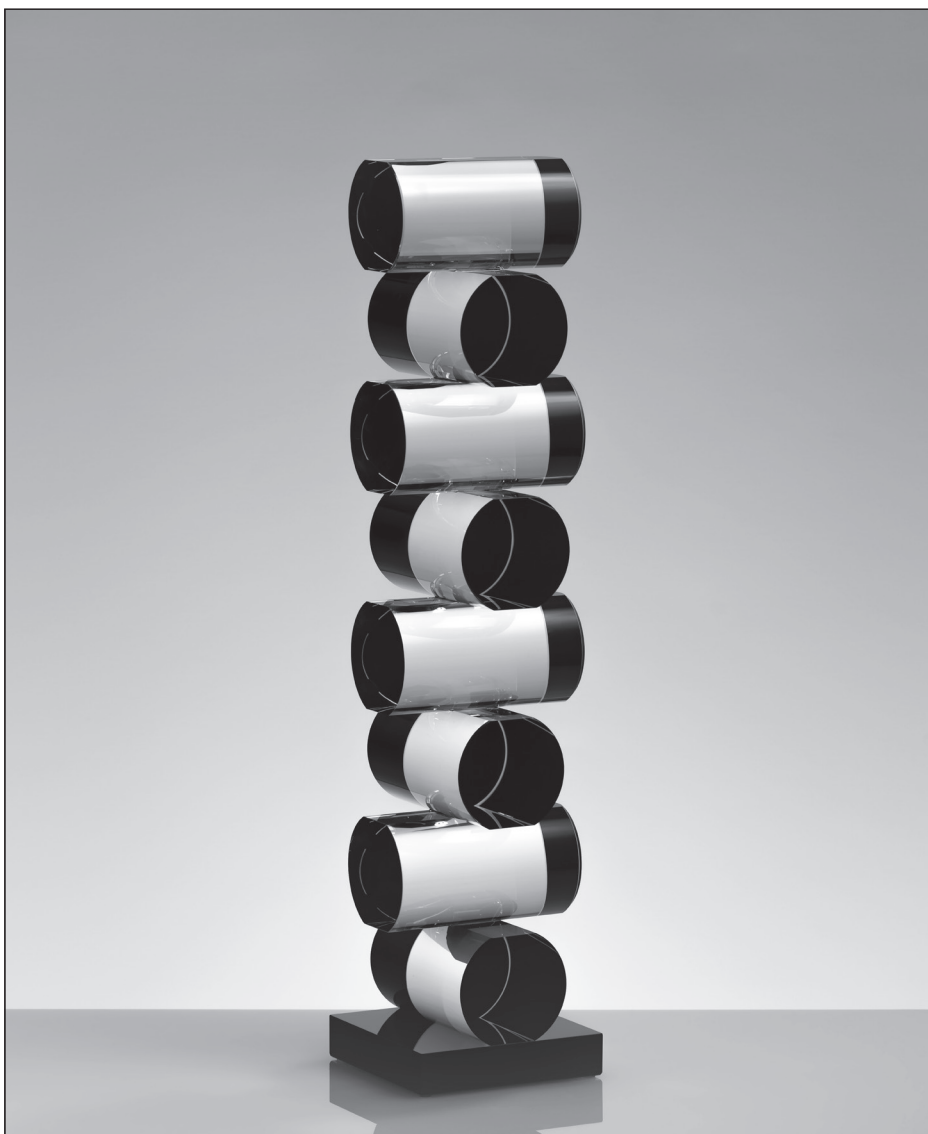
Mégis, a figyelem átrendezésével lehetséges fogalmat alkotnunk a szobrokról: az egyes sorozatok felépítéséről és belső struktúrájáról. A *Kocka* című sorozat tiszta geometria, az egymásba ékelődő elemek sajátos térbeli viszonyait és egymásra gyakorolt hatásait vizsgálja, míg a *Gömbök / Ellipszisek* az ívelt felületek egymás mellettségére épít. Tárgyuk a tiszta geometrikus formák által épített struktúra, a magába zárt vizualitás. Más sorozatok azonban túllépnek ezen, és a szigorú felépítettség mellett megnyílnak más értelmezések felé. Az *Oszlopok* függőleges kompozíciók, melyek a nehézkedést és az egymásra helyezett mintákat vizsgálják, hogy asszociációként megjelenhessen a teher nélküli tartó reneszánsz művészetből ismert motívuma is. A *Kapu* nem klasszikus bejárat vagy antikizáló diadalív, hanem a kortárs brutalista építészetet idéző struktúra, ahol az egymáshoz illesztett hasábok távolról megismétlik az ősi, három kőlapból épített (trilithon) motívumot. Hasonló művészettörténeti párhuzamra épít a *Gömbkereszt* sorozattal, ahol a térbeli, egyenlő szárú keresztet Malevics szuprematista kompozícióit idézik. A *Fibonacci* sorozat a matematikai definícióra épül, és a jellegzetes arány szerinti növekményt jeleníti meg vizuálisan.

Ez a csoportosítás a művek formáján és kompozícióján alapszik. Létezik azonban egy másik lehetőség is, ami talán jobban illeszkedik az anyag tulajdonságához, az üveg fényhez való szoros kapcsolatához. Botos jellemzően homogén színfelületeket használ, hogy a törések és különböző pászmak egymáshoz való viszonya nyilvánvalóbb legyen. Vannak azonban művek, amelyek éppen az ellenkező utat választják, és megpróbálnak ellenállni magának a fénynek fekete felületekkel. Az ebből eredő feszültség az, ami különlegessé teszi őket, mert saját természetük látszólagos megtagadásával éppen azt emelik ki.

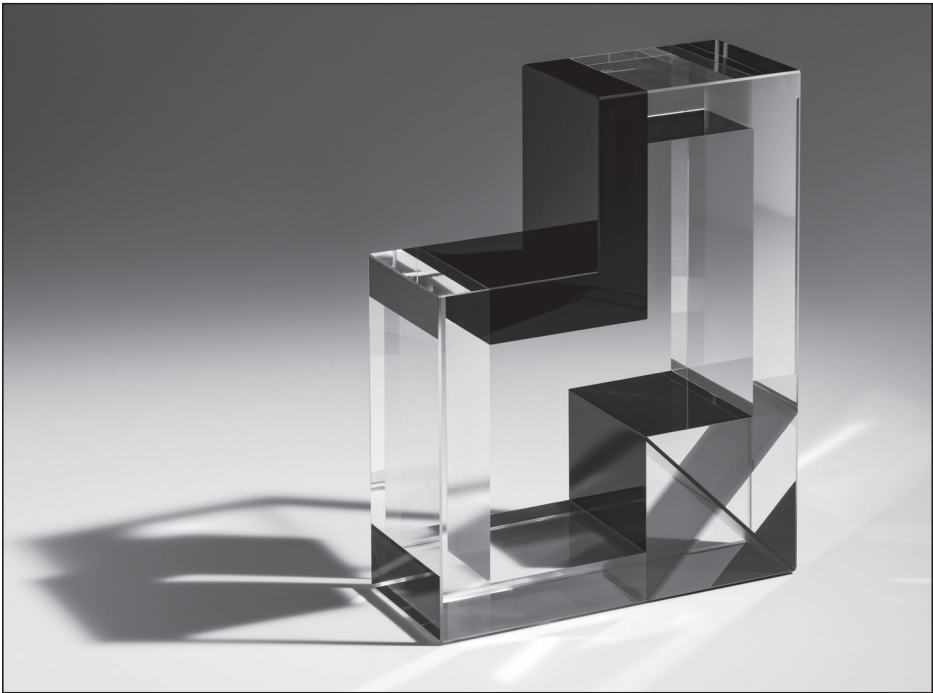
Gárdonyi László

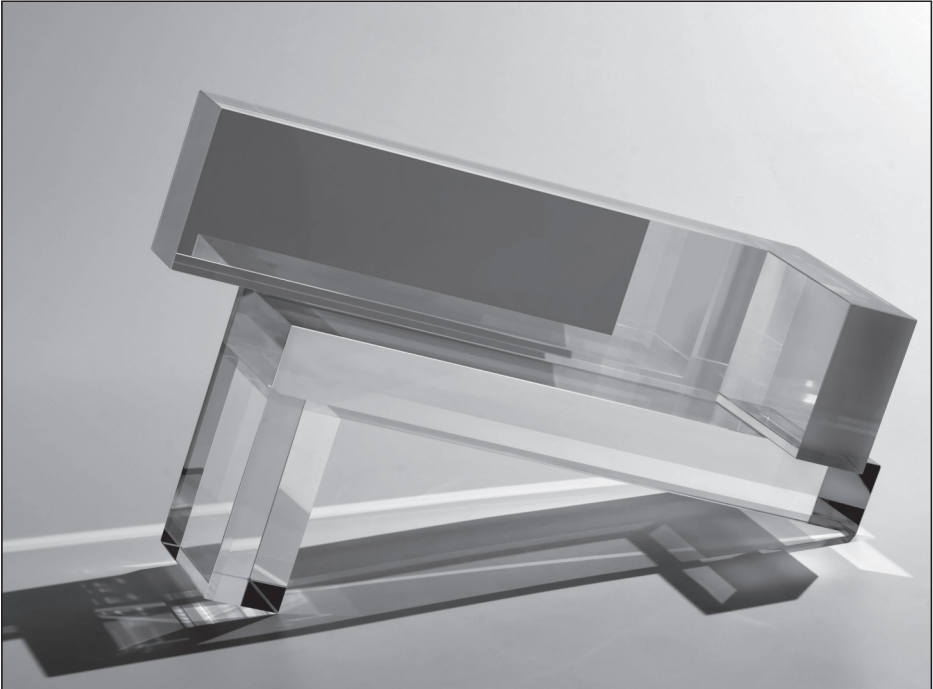
Botos Péter: Öt kocka fekete ékekkel. 2021

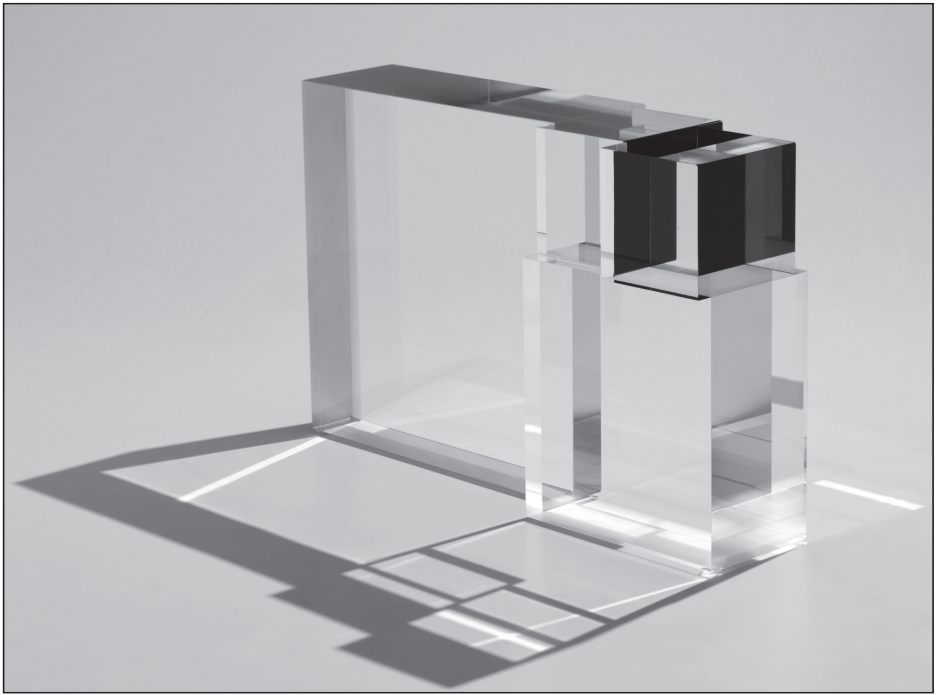
Botos Péter: Építkezés hengerekből. 2021

Botos Péter: Hasábok keresztel. 2023

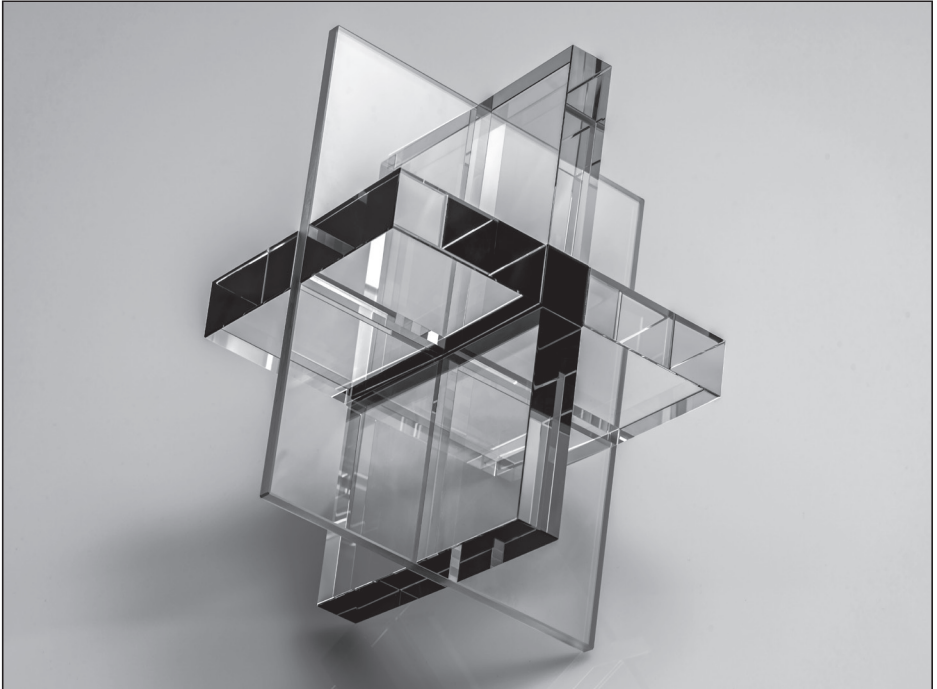

Botos Péter: Két L. 2019

Botos Péter: Fibonacci. 2017

94

Botos Péter: Hommage á Moholy-Nagy. 2020